

הדגשים והגשות על פי פרשת השבוע

פרשת אמור | עלון מס' 24

לקדש כהן – על ידי כבוד

ח: וקדשתו כי את לחם אלקיך הוא מקריב קדש יהיה לך פי קדוש אני ד' מקדשכם:

קדוש יהיה לך. נהוג בו קדושה לפתוח ראשון בכל דבר, ולברך ראשון בסעודה: (רש"י)

בגמרא במסכת גיטין מובא - ר' חייא בר אבא אמר מהכא (כא-ח) וקדשתו לכל דבר שבקדושה תנא דבי רבי ישמעאל וקדשתו לכל דבר שבקדושה לפתוח ראשון ולברך ראשון וליטול מנה יפה ראשון: (גיטין נט:)

נמצאנו למידים כי יש מצוות עשה לקדש את הכהן בג' דברים - לפתוח ראשון, לברך ראשון, וליטול מנה יפה ראשון..

אך כאן עולה השאלה - לכאורה מדוע התורה קוראת למצווה זו 'וקדשתו' - לכאורה היה יותר מתאים לקרא לזה 'וכבדתו'.. איך זה קשור לקדושה?? יש מצווה לכבד כהן להיות ראשון... מצוין נכבד אותו... אך מה זה קשור לקדושה???

מעניין להוסיף שבדברי הגמרא כתוב 'וקדשתו' לכל דבר שבקדושה... ואכן נחלקו המפרשים האם דין 'וקדשתו' הוא רק בדברים שבקדושה או בכל עניין יש לכבד את הכהן.. אך עדין צריך לברר מדוע התורה קראה לזה בשם 'וקדשתו'...

ונראה לומר בזה - להיות ראשון... ישנם את אותם הנדחפים תמיד להיות ראשונים... מין תכונת נפש.. האם זה טוב או לא???

בגמרא בקידושין (נג) כתוב והתניא הצנועים מושכין את ידיהם והגררנים חולקים מאי חולקים חוטפים... כאן מדובר על אלו הנדחפים לחטוף את חלקם ונקראים בשם גררנים...

מה החיסרון להיות ראשון ??? האמת שאין חסרון בלהיות ראשון, אלא מה המחשבה העומדת מאחורי זה.. אם העניין להיות ראשון נובע מהרצון להתבלטות... מהרצון להיות נוכח - זה חיסרון... כי בעצם אני מצהיר שאני נזקק לאישור חיצוני שאני שווה.. אני חייב להציג נוכחות... הנה אני קיים.. בעצם העניין אני זקוק לאישור ציבורי שאכן אני קיים... אם כן - אם יצא שאני ראשון... בסדר... יצא.. אבל מי שנדחף להיות ראשון.. אז הוא בבעיה... ומה יקרה אם יהיו לפניך.. ומה יקרה עם לא תידחף...

ובמאמר המוסגר - ביומא (לז): מכאן אמר בן עזאי בשמך יקראוך ובמקומך יושביוך ומשלך יתנו לך אין אדם נוגע במוכן לחברו ואין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא נימא: - זה לא משנה איפה תהיה ובאיזה מקום תעמוד מה שמגיע לך תקבל...

אך מי שרוצה להיות ראשון בקיום מצוות... מי שנדחף להיות ראשון בעבודת ד'... אם זה נובע מהרצון להתקדש וודאי שזו תוספת בקדושה... תוספת ביראה...

אם כן להיות ראשון זה תלוי במחשבה העומדת מאחוריה - אך ביני הכהונה נצטוונו לקדש את הכהן להיות ראשון... היינו ראשון בדברים שבקדושה - כשהכהן הוא הראשון בדברים השייכים לקדושה הרי אני מקדש אותו בתוספת קדושה...

וגם אם נסכים לשאר המפרשים שגם בשאר דברים יש מצוות 'וקדשתו' - אולי ניתן להבין כך, הרי כשאני מכבד תלמיד חכם - אני לא מכבד רק את האיש, אלא בעיקר את התורה שבו.. אני מייקר את העמל שלו... והגיעה שלו.. זה הכבוד לתורה וללומדיה.. גם בכהונה כשאני מכבד את הכהן זה לא בגלל שהוא איש יפה... או כי הוא לובש בגדים יפים - בגדי כהונה... אני מכבד את הכהונה שבו...

הכבוד של הכהונה היא קדושה... כהן מעצם טבעו נולד בקדושת כהונה - וחלק מהקדושה היא ליקרו ולכבדו להיות ראשון... זאת הקדושה של הכהונה...

ועוד כיוון - כאשר תלמיד חכם גדול מגיע להשתתף בשמחה שלי - ואני נרגש שהרב הגדול פלוגי אלמוני שליט"א הגיע לכבד אותי בשמחתי... הרי אני מתכבד בזה שהוא טרח לכבד אותי... ואני אכבד אותו לשבת במזרח ולשאת דברים... בעצם אני מכבד אותו אבל באותה המידה הרי אני מתכבד בו... וואו איזה זכות יש לי, שהרב הגיע לשמחה שלי....

הוא הדבר גם לכהונה... התורה מצווה עלינו לנהוג בכהן גינוני קדושה.. נכון שהמשמעות של זה היא לנהוג בו כבוד, אך אצל הכהן המשמעות של כבוד היא הקדושה שלי...

ובדומה לזה מצאנו בגמרא בברכות (ד) כך אמר דוד לפני הקב"ה רבנו של עולם לא חסיד אני שכל מלכי מזרח ומערב יושבים אגודות אגודות בכבודם ואני ידי מלוכלכות בדם ובשפיר ובשליא כדי לטהר אשה לבעלה..

דוד המלך יכל לפטור את עצמו - אני מלך מה אני מתעסק בדברים שכאלו - מה אני מלכלך את ידי?? זקן ואינו לפי כבודו - אבל דוד המלך עושה בדיוק להפך - החסד עם השני.. קיום מצווה.. עבודת ד'... זהו הכבוד הכי גדול... אפילו שאני מלך.. יש ערך יותר גדול מזה..

אם כן ה'וקדשתו' של הכהן - זה המצווה שלנו - איך אני מקדש אותו ע"י שאני מכבד אותו... לא שהכהן צריך להיות ראשון כי הוא נדחף לזה.. לא כי הוא דורש לעצמו את הכבוד הזה...

להפך - זה התפקיד שלנו - הקדושה של השני זה לכבד אותו... לייקר אותו... והתוצאה של העניין הזה, שנעריך ונייקר את ערך הכהונה... נבין שכהן זה לא תואר כבוד... כהן זו קדושה... זו רוממות... זה דבר שיותר נעלה מהחולין שסביבנו...

שבת שלום ומבורך

צוואת רבי עקיבא לדור שלנו..

טו: וְסִפְרָתֶם לָכֶם מִמִּקְרַת הַשָּׁבֹת מִיּוֹם הַבִּיאָכֶם אֶת עֶמְרַת הַתְּנוּפָה שִׁבְעַת שָׁבָתוֹת תְּמַיִמַת תִּהְיֶינָה:

בגמרא ביבמות (סב:) **אמרו שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה והיה העולם שמם עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם ר"מ ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע והם הם העמידו תורה..**

בימי ספירת העומר אנחנו אבלים על הסתלקותן של תלמידי רבי עקיבא - עשרים וארבעה אלף תלמידים שנפטרו בימים אלו, עד כדי כך שבגמרא כתוב שהיה העולם שמם... היינו שמם מתורה.. ומדוע כיון שלא נהגו כבוד זה בזה...

ומי לנו שיכול לסביר מהו העוון שלא נהגו כבוד... הכל בדקי דקות... וכי מה אנו מבינים בתלמידי רבי עקיבא... תנאים קדושי עליון...

אך יש צורך להבין... נניח שאכן עוונם היה כה כבד... לא נהגו כבוד... אבל עד כדי כך שעשרים וארבעה אלף תנאים... צריכים להסתלק מהעולם... עד כדי להשאיר את העולם שמם מתורה?? והרי ברור לנו מה ההשלכות של עולם ללא תורה... מהו החומרה הכל כך גדולה... מה הייתה הדרישה מהם???

ובשם מרן רבי אהרן קוטלר זצ"ל אמרו - שכאשר התורה אמורה לעבור בטהרתה מדור לדור... מסירת התורה חייבת להיות בנקיות מוחלטת... אסור שבצינור הזה יהיה שום סרך... ומכיוון שאותם עשרים וארבעה אלף, היו עם סירכא שאנחנו לא מבינים, אבל היה פגם באותו הצינור של מסירת התורה... התורה בצורה כזו לא יכולה להמשיך... כי התוצאה הסופית תהיה נוראה...

וכמשל - לשני ספינות שיצאו מהרציף בנמל, באותו קו אך בסטייה של מילימטר... לימין או לשמאל... זה נראה שאין הבדל ביניהם... שני הספינות משייטות על אותו הקו... אך בתוצאה הסופית שניהם יגיעו לקצה אחר... ככל שירחק הזמן ההבדל ביניהם יראה... הם לא יגיעו לאותו היעד...

חלילה... עם התורה הייתה ממשיכה לדור הבא עם סירכא של חוסר כבוד זה בזה... חלילה בדורנו אנו, היעד כבר לא היה כמו בתחנת המוצא... ולכן היה מוכרח להביא את המצב של עולם שמם...

ומן הצד השני הבה נתבונן בתנא הקדוש רבי עקיבא - שחוה משבר... שמי יודע אם יש בן אנוש שמסוגל להתאושש מכזה משבר...

עשרים וארבעה אלף תלמידים... הבה נדמיין את הישיבה הענקית הזו... איזה שטייגען... איזה קול של לימוד התורה.. איזה ברען... חברותות על גבי חברותות... שוקדים ולומדים בריתחא עצומה..

רבי עקיבא צריך להתייחס לכל תלמיד... שיעורים כללים במעמד רבבות... ויכוחים.. שאלות... דיונים... מן הסתם גם באים להתייעץ בשאלות אישיות כמה מאות ביום... אלפים... אלפים... שנהנים לאורו.. ממתנינים למוצא פיו... אפשר גם לחשוב על כמה עשרות חתונות מידי ערב... סידור קידושין... ובתמצות ישיבה פעילה - עם כל המשתמע...

ובחודש אחד במשך ל"ב ימים - טרגדיה יהודית בלתי נתפסת... מאות לוויות ביום.. אם נחלק עשרים וארבעה אלף ל- 32 ימים זה 750 ביום... זה בלתי נתפס.. זה ישיבה קדושה עם תנאים קדושי עליון... ומידי יום, מאות מסתלקים לבית עולמם... רבי עקיבא רץ מלוויה ללוויה.. מספיד פה וממשיך לשם... נחשוב שניה - על טרגדיה שקרתה במירון... אנחנו לא מסוגלים לעכל... **וכאן עשרים וארבעה אלף...** בתוך חודש...

איך אפשר להשתקם מטרגדיה כזו...

אומרת הגמרא - **עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם ר' מאיר ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע והם הם העמידו תורה..**

רבי עקיבא לא נתן לאסון הזה לשבור אותו... יש לו משימת חיים העולם כרגע שמם... נכון זה המשבר של החיים... אבל יש צורך להחיות עולם... אני לא יכול להתכנס בעצמי... העולם בלי תורה... חייבים להעמיד המשך...

והוא קם מתוך האפר, ומחפש תלמידים... ומצא חמשה כאלו הקרויים רבותינו שבדרום... ומעמיד.. ומחדש תורה בכלל ישראל... וגם מצינו בגמרא במנחות (כט:): **שמשה רבינו - חזר ובא לפני הקב"ה אמר לפניו רבונו של עולם יש לך אדם כזה ואתה נותן תורה ע"י, אמר לו שתוק כך עלה במחשבה לפני... - משה רבינו חושב שהיה מתאים שרבי עקיבא הוא יהיה נותן התורה... והוא באמת היה מקים התורה... מעמיד התורה... כל מה שיש לנו היום בתורה היא דרך הצינור הזה.. שרבי עקיבא העביר לנו...**

ובדורות האחרונים מצינו מעין זה - את הרב מפוניבז' זצ"ל והאדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל - שמתוך ההפיכה מתוך החורבן... הקימו ויסדו תורה בכלל ישראל... וצריך ללמוד מזה לא ליפול לייאוש... אדרבה להתקומם מהמשבר... מהניסיון... ומהקושי - ולצמוח מחדש...

זה יסוד אחד שרבי עקיבא מלמד אותנו... ומנגד לא לשכוח שהעולם היה שמם מתורה - על איזהו שהוא דקדוק בנהגו כבוד זה בזה... לא סתם אנחנו זוכרים את זה כל שנה... בדיני אבלות... אלא ליישם בעצמינו... להתחזק בזה.. לנהוג כבוד .. אחד בשני...

